

Nd.

1337. Frumvarp til laga

[423. mál]

um viðskiptabanka.

(Eftir 2. umr. í Nd., 19. júní.)

I. KAFLI

Almenn ákvæði.

1. gr.

Lög þessi gilda um viðskiptabanka í eigu ríkisins, sem hér eftir verða nefndir ríkisviðskiptabankar, og viðskiptabanka sem reknir eru af hlutafélögum, hér eftir nefndir hlutafélagsbankar.

Einungis hlutafélögum er heimilt að reka aðra viðskiptabanka en ríkisviðskiptabanka. Ákvæði laga um hlutafélög gilda um hlutafélagsbanka nema annað sé boðið í lögum þessum.

2. gr.

Ríkisviðskiptabankar eru sjálfstæðar stofnanir og lúta sérstakri stjórn samkvæmt lögum þessum.

Ríkissjóður ber ábyrgð á öllum skuldbindingum ríkisviðskiptabanka. Til þess að taka lán erlendis án tryggingar í sjálfs sín eignum þarf ríkisviðskiptabanki sérstaka lagaheimild hverju sinni.

3. gr.

Heimili og varnarþing ríkisviðskiptabanka er í Reykjavík. Um heimili og varnarþing hlutafélagsbanka fer eftir samþykktum þeirra. Viðskiptabanka er heimilt að starfrækja útibú vegna starfsemi sinnar þar sem bankaráð ákveður og að fullnægðum skilyrðum laga þessara.

4. gr.

Hlutverk viðskiptabanka er að hafa á hendi hvers konar viðskiptabankastarfsemi eins og hún er skilgreind í IV. kafla laga þessara. Önnur starfsemi er þeim óheimil.

Viðskiptabönkum er skylt og einum heimilt, nema lög ákveði annað, að nota í firma sínu eða til nánari skýringar á starfsemi sinni orðið *banki* eitt sér eða samtengt öðrum orðum.

II. KAFLI

Stofnun hlutafélagsbanka o. fl.

5. gr.

Stofnendur hlutafélagsbanka skulu eigi vera færri en 50. Hluthafar skulu jafnan vera 50 hið fæsta.

Hlutafé í hlutafélagsbanka skal skiptast í a. m. k. 50 hluti, nema minnst 100 000 000 kr. og allt vera í íslenskri eigu. Allt hlutafé skal vera greitt áður en bankinn er skráður í hlutafélagaskrá. Ekki skal skrá hækkun hlutafjár fyrir en hlutafjáruki er að fullu greiddur. Ráðherra skal breyta lágmarksfjárhæð hlutafjár samkvæmt þessari grein í hátt við almennar verðlagsbreytingar. Fjárhæðinni skal þó ekki breytt nema efni sé orðið til breytingar sem nemur a. m. k. 20% frá því breyting var síðast gerð. Lágmarksfjárhæðin skal jafnan standa á heilu hundruði þúsunda króna og taka gildi við upphaf árs.

6. gr.

Engar hömlur má leggja á viðskipti með hluti í hlutafélagsbanka.

Í samþykktum er óheimilt að veita tilteknum hlutum aukið atkvæðagildi eða skipta hlutum með öðrum hætti í sérstaka flokka. Enginn hluthafa má fara með fyrir sjálfs sín hönd eða annarra meira en $\frac{1}{5}$ hluta samanlagðra atkvæða í bankanum.

7. gr.

Pótt hlutafélagsbanki sé skráður í hlutafélagaskrá má hann eigi hefja starfsemi fyrr en hann hefur fengið starfsleyfi sem ráðherra veitir.

8. gr.

Ráðherra getur veitt hlutafélagsbönkum, sem eiga lögheimili og varnarþing erlendis, leyfi til að starfrækja umboðsskrifstofur hér á landi. Hlutverk umboðsskrifstofa er að miðla upplýsingum, veita ráðgjöf og sinna annarri þjónustustarfsemi hér á landi á vegum erlendra banka. Umboðsskrifstofum er óheimilt að taka við innlánnum, veita útlán eða stunda verðbréfavíðskipti.

Ákvæði XVII. kafla laga um hlutafélög gilda um þær umboðsskrifstofur sem settar eru á stofn samkvæmt 1. mgr. en að öðru leyti setur ráðherra nánari reglur um starfsemi þeirra að fengnum tillögum bankaeftirlitsins, þ. á m. um skilyrði fyrir leyfisveitingu og afturköllun leyfisins ef starfrækslan brýtur í bága við settar reglur. Ráðherra ákveður gjald fyrir veitingu leyfis til starfrækslu umboðsskrifstofu.

Tilkynningar, sem senda skal hlutafélagaskrá samkvæmt XVII. kafla laga um hlutafélög, skulu einnig sendar bankaeftirlitinu.

III. KAFLI

Stjórn.

Ríkisviðskiptabankar.

9. gr.

Yfirstjórn ríkisviðskiptabanka er í höndum viðskiptaráðherra og bankaráða svo sem fyrir er mælt í lögum þessum.

Bankaráð ríkisviðskiptabanka skipa fimm menn kjörnir hlutbundinni kosningu af Alþingi til fjögurra ára í senn ásamt jafnmörgum til vara. Ráðherra skipar formann bankaráðs til fjögurra ára úr hópi hinna kjörnu aðalmanna og annan varaformann.

Ráðherra ákveður þóknun bankaráðsmanna og varamanna þeirra.

10. gr.

Ráðherra getur hvenær sem er krafist bankaráð upplýsinga um rekstur og hag bankans.

11. gr.

Bankastjórn ríkisviðskiptabanka skipuð þremur bankastjórum hefur með höndum framkvæmdastjórn bankans.

Bankaráð ræður bankastjóra og segir þeim upp starfi. Bankastjórar skulu eigi ráðnir til lengri tíma en sex ára í senn. Hafi bankastjóri brotið af sér í starfi getur bankaráð að höfðu samráði við ráðherra vikið honum frá fyrirvaralaust og án launa. Bankaráð skal skýra bankastjóra skriflega frá ástæðum fyrir frávikningu úr starfi.

12. gr.

Bankaráð ákveður laun og önnur ráðningarkjör bankastjóra. Við starfslok skulu bankastjórar fá greidd biðlaun í 12 mánuði sem eru jafnhá föstum launum er starfi þeirra fylgdu. Eigi bankastjóri rétt til eftirlauna fellur niður greiðsla biðlauna. Taki bankastjóri við

annarri stöðu á biðlaunatíma fellur niður greiðsla biðlauna ef stöðunni fylgja jafnhá eða hærri laun ella greiðist launamismunurinn til loka biðlaunatímans. Bankaráð ákveður eftirlaun bankastjóra.

Bankaráð setur bankastjórum erindisbréf og ákveður verkaskiptingu þeirra að fengnum tillögum bankastjórnar.

13. gr.

Bankastjórum, aðstoðarbankastjórum og útibússtjórum er óheimilt að sitja í stjórn stofnana og atvinnufyrirtækja utan bankans eða taka þátt í atvinnurekstri að öðru leyti nema slíkt sé boðið í lögum eða um sé að ræða stofnun eða atvinnufyrirtæki sem bankinn á aðild að.

Bankaráð ákveður hver skuli taka sæti af hálfu bankans í stjórn stofnunar eða atvinnufyrirtækis nema lög kveði á um annað.

Hlutafélagsbankar.

14. gr.

Hluthafafundur fer með æðsta vald í málefnum hlutafélagsbanka samkvæmt því sem lög og samþykktir bankans ákveða. Málefni hlutafélagsbanka falla stjórnarfarfarslega undir viðskiptaráðherra.

15. gr.

Stjórn hlutafélagsbanka nefnist bankaráð. Bankaráðið fer með málefni hlutafélagsbanka milli hluthafafunda.

Bankaráð hlutafélagsbanka skal skipað eigi færri en þremur mönnum og jafnmörgum til vara. Bankaráð skal kjörið af hluthöfum á aðalfundi.

Aðalfundur hluthafa ákveður þóknun bankaráðsmanna og varamanna þeirra.

16. gr.

Bankastjórn skipuð einum eða fleiri bankastjórum hefur með höndum framkvæmdastjórn hvers banka. Bankaráð ræður bankastjóra og segir þeim upp starfi. Bankaráð ákveður laun og önnur ráðningarkjör bankastjóra.

Bankaráð setur bankastjórum erindisbréf og ákveður verkaskiptingu þeirra að fengnum tillögum bankastjórnar.

17. gr.

Bankastjórum, aðstoðarbankastjórum og útibússtjórum er óheimilt nema að fengnu leyfi bankaráðs að sitja í stjórn stofnana og atvinnufyrirtækja utan bankans eða taka þátt í atvinnurekstri að öðru leyti nema lög kveði á um annað.

Sameiginleg ákvæði.

18. gr.

Bankaráð hefur yfirumsjón með málefnum viðskiptabanka í samræmi við lög þessi, reglugerð eða samþykktir. Bankaráð hefur einnig með höndum almennt eftirlit með rekstri bankans.

19. gr.

Auk bankastjóra ræður bankaráð útibússtjóra og forstöðumann endurskoðunardeildar bankans og segir þeim upp starfi. Bankaráði er heimilt að ráða aðstoðarbankastjóra. Leita skal tillagna bankastjórnar áður en ráðið er í stöður aðstoðarbankastjóra og útibússtjóra. Bankaráð ákveður laun og önnur ráðningarkjör þessara starfsmanna.

20. gr.

Bankaráð ákveður hverjum sé heimilt að rita firma banka. Til að skuldbinda banka þarf undirskrift minnst tveggja starfsmanna nema undanþága hafi fengist hjá bankaeftirlitinu. Bankaráði er heimilt að ákveða aðrar takmarkanir á ritunarrétti.

21. gr.

Bankaráð tekur ákvarðanir um eftirtalin mál:

- a) byggingu, kaup, sölu og veðsetningu á fasteignum bankans,
- b) kaup og sölu hlutabréfa og annarra eignarhluta í félögum (stofnunum) sem bankinn á aðild að,
- c) stofnun útibúa,
- d) samruna bankans við aðrar innlánsstofnanir, sbr. 50. gr.,
- e) afskriftir af útlánnum bankans.

Bankaráð ríkisviðskiptabanka skal taka ákvörðun um ráðstöfun á tekjuafgangi til varasjóðs og annarra sjóða bankans. Bankaráð hlutafélagsbanka skal leggja fyrir aðalfund tillögu um ráðstöfun tekjuafgangs.

Áður en ákvörðun er tekin samkvæmt 1. og 2. mgr. skal leitað tillagna bankastjórnar.

Bankaráð mótar stefnu bankans í vaxtamálum. Bankaráð setur og, að fenginni umsögn bankastjórnar, almennar reglur um lánveitingar bankans sem sendar skulu bankaeftirlitinu.

Bankaráð fjallar einnig um önnur mál sem bankastjórn leggur fyrir ráðið eða það skal annast samkvæmt lögum þessum.

22. gr.

Við ákvörðun vaxta og þjónustugjalda er viðskiptabanka óheimilt að hafa samráð við aðrar innlánsstofnanir.

23. gr.

Bankastjórn viðskiptabanka annast daglega stjórn bankans. Hún tekur ákvarðanir um einstakar lánveitingar og stendur fyrir rekstri hans. Henni ber að sjá um að bankareksturinn sé í öllum greinum samkvæmt lögum þessum, reglugerð eða samþykktum, og ákvörðunum bankaráðs.

24. gr.

Bankaráð heldur fundi eftir þörfum eða samkvæmt því sem ákveðið er í reglugerð eða samþykktum. Bankaráðsfund skal ætíð halda ef formaður ráðsins eða bankastjórn telur þess þörf eða meiri hluti bankaráðsmanna óskar þess.

Formaður bankaráðs og bankastjórn undirbúa bankaráðsfundi. Bankaráðsfundir eru lögmætir ef meiri hluti bankaráðsmanna er á fundi. Afl atkvæða ræður úrslitum við afgreiðslu máls.

Um það, sem gerist á bankaráðsfundum, skal haldin gerðabók sem undirrituð er af þeim er fund sitja. Bankastjórn skal reglulega gefa upplýsingar um rekstur og hag bankans á bankaráðsfundum.

Bankastjórar mega ekki eiga sæti í bankaráði. Þeir sitja fundi bankaráðs og taka þátt í umræðum nema bankaráð ákveði annað.

25. gr.

Bankaráðsmenn, bankastjórar og aðrir starfsmenn viðskiptabanka eru bundnir þagnarskyldu um allt það, er varðar hagi viðskiptamanna bankans, og um önnur atriði sem þeir fá vitneskju um í starfi sínu og leynt skulu fara samkvæmt lögum, fyrirmælum yfirboðara eða eðli málsins, nema dómari úrskurði að upplýsingar sé skylt að veita fyrir dómi eða lögreglu eða skylda sé til að veita upplýsingar lögum samkvæmt. Þagnarskyldan helst þótt látið sé af starfi.

IV. KAFLI

Starfsemi.

26. gr.

Starfsemi viðskiptabanka er fólgin í geymslu og ávöxtun fjár, miðlun á peningum og annarri þjónustustarfsemi sem er í eðlilegum tengslum við slík viðskipti.

Viðskiptabönkum og öðrum, sem til þess hafa sérstaka lagaheimild, er einum heimilt að taka við innlánnum frá almenningi til geymslu og ávöxtunar.

27. gr.

Viðskiptabanki hefur rétt til að versla með erlendan gjaldeyri innan marka sem bankastjórn Seðlabanka Íslands ákveður að fengnu samþykki ráðherra.

28. gr.

Viðskiptabanka er heimilt að eiga hlut í félögum (stofnunum) með takmarkaðri ábyrgð sem reka viðskiptabankastarfsemi, aðra starfsemi sem skyld er þeirri starfsemi eða í eðlilegum tengslum við hana. Bókfært virði á hlut viðskiptabanka í slíku félagi og lánnum, sem bankinn hefur veitt félaginu, má eigi nema hærri fjárhæð en svarar 20% af eigin fé bankans miðað við upphaf reikningsárs. Bókfært heildarvirði á hlutum viðskiptabanka í félögum samkvæmt þessari mgr. og lánnum, sem hann hefur veitt þeim, má eigi nema hærri fjárhæð en svarar 60% af eigin fé bankans. Ákvæði þetta tekur eigi til samruna banka samkvæmt 50. gr.

Viðskiptabanka er óheimilt að eiga hlut í félögum sem reka aðra starfsemi en um getur í 1. mgr. nema hlutafélögum er fullnægja skilyrðum 3. másl. 18. gr. laga um hlutafélög. Bókfært virði á hlut viðskiptabanka í slíku hlutafélagi og lánnum, sem bankinn hefur veitt félaginu, má eigi nema hærri fjárhæð en svarar 2% af eigin fé bankans miðað við upphaf reikningsárs. Bókfært heildarvirði á hlutum viðskiptabanka í hlutafélögum samkvæmt þessari mgr. má eigi nema hærri fjárhæð en svarar 15% af eigin fé bankans.

Að öðru leyti en um getur í 1. og 2. mgr. má viðskiptabanki ekki á neinn hátt bera ábyrgð sem þátttakandi eða meðeigandi í rekstri annarra félaga.

29. gr.

Viðskiptabanka er ekki heimilt að eiga aðrar fasteignir en þær sem nauðsynlegar eru vegna starfsemi bankans.

Viðskiptabanka er þó heimilt án takmarkana að yfirtaka eignir til að tryggja fullnustu kröfu. Eignirnar skulu seldar jafnskjótt og það er talið hagkvæmt að mati bankastjórnar.

30. gr.

Viðskiptabanki getur starfrækt veðdeild innan bankans.

31. gr.

Viðskiptabanki tekur við geymslufé (depositum).

Innlánsfé í viðskiptabanka ásamt vöxtum og verðbótum er undanþegið kyrrsetningu.

32. gr.

Glatist innláns skilríki eða viðtökuskírteini, er bankinn hefur gefið út fyrir handveði eða geymslufé, getur bankastjórnin stefnt til sín handhafa nefndra skjala með þriggja mánaða fyrirvara frá síðustu birtingu áskorunar sem birt skal þrisvar sinnum í Lögbirtingablaði.

Gefi enginn sig fram áður en fyrirvarinn er liðinn falla niður öll réttindi á hendur bankanum samkvæmt innláns skilríkinu eða viðtökuskírteininu. Skal bankinn þá að ósk

upphaflegs eiganda hins fyrra innláns skilríkis eða viðtökuskírteinis gefa út nýtt honum til handa eða þeim sem sannar að hann leiði rétt sinn löglega frá þessum aðila, og skal hið nýja skjal vera með sömu skilmálum og hið fyrra.

33. gr.

Bankastjórar, aðstoðarbankastjórar og skoðunarmenn mega ekki vera skuldugir þeim banka sem þeir starfa við, hvorki sem aðalskuldarar né ábyrgðarmenn annarra. Hið sama gildir um maka þeirra. Að öðru leyti fer um viðskipti starfsmanna við bankann eftir reglum sem bankaráð setur að fengnum tillögum bankastjórnar.

Bankaráðsmenn, varamenn þeirra, skoðunarmenn og aðrir starfsmenn mega ekki koma fram sem umboðsaðilar annarra gagnvart bankastjórn.

34. gr.

Bækur viðskiptabanka, ávísanir og hvers konar skuldbindingar, sem gefnar eru út af bankanum og í nafni hans, svo og skuldbindingar, sem veita bankanum handveðsrétt, arðmiðar af skuldabréfum bankans og framsöl þeirra, skulu undanþegin stimpilgjaldi.

V. KAFLI

Um laust fé og eigið fé.

35. gr.

Viðskiptabanki skal kappkosta að hafa ætíð yfir að ráða nægilegu lausu fé til að geta innt af hendi úttektir á innlánsfé og aðrar greiðslur sem starfsemi bankans fylgja. Með lausu fé er átt við peninga í sjóði, óbundin nettóinnlán í innlendum og erlendum bönkum, ríkisvixla og aðrar sambærilegar eignir.

36. gr.

Eigið fé viðskiptabanka má á hverjum tíma eigi vera lægra en sem svarar 5% af niðurstöðutölu efnahagsreiknings bankans. Við niðurstöðutölu efnahagsreiknings skal bæta samanlagðri fjárhæð veittra ábyrgða en draga frá eftirtalda liði:

- a) eigið fé,
- b) peninga í sjóði,
- c) innlán í Seðlabanka Íslands,
- d) innlán í öðrum innlendum og erlendum innlánsstofnunum.

Bókfært virði fasteigna og búnaðar, sem viðskiptabanki notar til starfsemi sinnar, má eigi vera herra en sem nemur 65% af eigin fé bankans.

VI. KAFLI

Ársreikningur.

37. gr.

Reikningsár viðskiptabanka skal ákveðið í reglugerð eða samþykktum. Ársreikningur skal semja fyrir hvert reikningsár. Ársreikningur skal hafa að geyma ársskýrslu, rekstrarreikning og efnahagsreikning.

Ársreikningur skal gerður samkvæmt lögum og góðri reikningsskilavenju bæði að því er varðar mat á hinum ýmsu liðum og framsetningu. Ráðherra setur nánari reglur um gerð ársreiknings.

38. gr.

Ársreikningur ríkisviðskiptabanka skal lagður fyrir skoðunarmenn eigi síðar en tveimur mánuðum eftir lok reikningsárs.

Ársreikningur skal undirritaður af bankaráði og bankastjórum. Hafi bankarádsmaður eða bankastjóri athugasemdir fram að færa við ársreikning skal hann undirritaður með fyrirvara og gera skal grein fyrir því í ársskýrslu hvers eðlis fyrirvarinn er.

Endurskoðaður ársreikningur ríkisviðskiptabanka skal lagður fyrir ráðherra til staðfestingar eigi síðar en þremur mánuðum eftir lok reikningsárs.

39. gr.

Ársreikningur viðskiptabanka skal liggja frammi í afgreiðslu bankans og afhentur hverjum viðskiptaaðila sem þess óskar.

VII. KAFLI

Endurskoðun.

40. gr.

Endurskoðun hjá ríkisviðskiptabanka skal framkvæmd af tveimur skoðunarmönnum sem Alþingi kys hlutbundinni kosningu til fjögurra ára í senn, og skoðunarmanni, sem er löggiltur endurskoðandi, eða endurskoðunarstofu sem ráðherra skipar til sama tíma.

Á aðalfundi hlutafélagsbanka skulu kjörnir hlutbundinni kosningu a. m. k. tveir skoðunarmenn til eins árs í senn og skal annar eða einn þeirra vera löggiltur endurskoðandi eða endurskoðunarstofa. Í samþykktum hlutafélagsbanka má ákveða að löggiltan endurskoðanda eða endurskoðunarstofu skuli tilnefna á annan hátt.

Skoðunarmaður viðskiptabanka má ekki eiga sæti í bankaráði, vera starfsmaður bankans eða starfa í þágu hans að öðru en endurskoðun.

Póknun skoðunarmanna ríkisviðskiptabanka er háð samþykki ráðherra að fengnum tillögum bankaráðs. Póknun skoðunarmanna hlutafélagsbanka er háð samþykki aðalfundar að fengnum tillögum bankaráðs.

Skylt er að veita skoðunarmanni aðgang að öllum eigum, bókum, fylgiskjölum og öðrum gögnum bankans og jafnframt skulu bankaráð og starfsmenn bankans veita honum allar umbeðnar upplýsingar sem unnt er að láta í té.

41. gr.

Við viðskiptabanka skal starfa endurskoðunardeild sem annast um innri endurskoðun undir stjórn forstöðumanns, sbr. 19. gr.

Innri endurskoðun er hluti af skipulagi banka og þáttur í eftirlitskerfi hans.

42. gr.

Skoðunarmenn skulu framkvæma endurskoðun í samræmi við góðar endurskoðunarvenjur á hverjum tíma. Með endurskoðun sinni skulu þeir komast að rökstuddri niðurstöðu um áreiðanleika þeirra upplýsinga sem ársreikningurinn veitir. Þeir skulu ganga úr skugga um að ársreikningurinn sé gerður í samræmi við góða reikningsskilavenju og að fylgt hafi verið ákvæðum laga, reglna og samþykktar varðandi upplýsingaskyldu banka.

43. gr.

Skoðunarmenn skulu árita ársreikninginn og greina frá niðurstöðum endurskoðunarinnar. Þeir skulu gefa yfirlýsingu um að ársreikningurinn hafi verið endurskoðaður og að hann hafi verið saminn í samræmi við ákvæði laga, reglna og samþykktar. Þeir skulu láta í ljós álit á ársreikningnum og greina frá niðurstöðum endurskoðunarinnar að öðru leyti.

Telji skoðunarmenn, að í ársreikningi séu ekki þær upplýsingar sem þar eiga að koma fram, skulu þeir geta þess í áritun sinni og veita viðbótarupplýsingar ef þess er kostur. Að öðru leyti geta skoðunarmenn greint frá þeim atriðum í áritun sinni sem þeir telja eðlilegt að fram komi í ársreikningi.

Ábendingar og athugasemdir, sem skoðunarmenn vilja koma á framfæri við bankaráð eða bankastjórn, skal bera fram skriflega og skal veita þessum aðilum hæfilegan frest til svara.

Skoðunarmönnum er skylt að veita bankaeftirlitinu allar þær upplýsingar um málefni bankans og framkvæmd endurskoðunar sem það kann að óska eftir og þeir geta látið í té. Ef endurskoðun leiðir í ljós verulega ágalla í rekstri bankans varðandi innra eftirlit, greiðslutryggingar útlána eða önnur atriði, sem veikt geta fjárhagslega stöðu bankans eða viðskiptatraust hans, skulu skoðunarmenn gera bankaráði og bankaeftirlitinu viðvart.

Skoðunarmenn hafa rétt til að sitja bankaráðsfundi þar sem fjallað er um ársreikning. Einnig hafa þeir rétt til að sitja hluthafafundi hlutafélagsbanka.

44. gr.

Forstöðumaður endurskoðunardeildar skal gera bankaráði og skoðunarmönnum reglulega grein fyrir störfum deildarinnar. Hann skal jafnframt árita ársreikning bankans.

VIII. KAFLI

Slit og samruni viðskiptabanka.

45. gr.

Hafi bankaráð, bankastjórn eða skoðunarmenn viðskiptabanka ástæðu til að ætla að eigið fé hans sé undir því lágmarki sem ákveðið er í 36. gr., ber þeim þegar í stað að tilkynna það bankaeftirlitinu.

Er bankaeftirlitinu berst tilkynning að hætti 1. mgr. eða það telur af öðru tilefni ástæðu til að ætla að eigið fé viðskiptabanka sé undir lágmarki 36. gr., skal það krefja skoðunarmenn viðskiptabankans þegar í stað um reikningsuppgjör sem þeim ber að afhenda innan tveggja vikna frá því þeim berst krafan.

Komi fram í reikningsuppgjöri að hætti 2. mgr., að eigið fé hlutafélagsbanka fullnægi ekki ákvæðum 36. gr., skal bankaráð án tafar boða til hluthafafundar til ákvörðunar og afhenda síðan bankaeftirlitinu greinargerð þar sem fram kemur til hverra ráðstafana það hyggst grípa af þessu tilefni. Skal bankaeftirlitið þegar afhenda ráðherra reikningsuppgjör skoðunarmanna og greinargerð bankaráðs ásamt umsögn sinni.

Komi fram í reikningsuppgjöri að hætti 2. mgr., að eigið fé ríkisviðskiptabanka fullnægi ekki ákvæðum 36. gr., skal bankaeftirlitið tafarlaust krefja bankaráð um greinargerð þar sem fram kemur til hverra ráðstafana það hyggst grípa. Skal bankaeftirlitið þegar afhenda ráðherra reikningsuppgjör skoðunarmanna og greinargerð bankaráðs ásamt umsögn sinni. Skal ráðherra síðan leggja fyrir Alþingi tillögu um ráðstafanir er grípa skuli til af þessu tilefni.

Þegar ráðherra hafa borist gögn samkvæmt 3. mgr. eða lokið er meðferð samkvæmt 4. mgr. er honum heimilt að veita hlutaðeigandi viðskiptabanka frest í allt að sex mánuði til þess að auka eigið fé að lágmarki samkvæmt 36. gr. Séu til þess ríkar ástæður að mati ráðherra er honum heimilt að framlengja þennan frest í allt að sex mánuði til viðbótar. Ráðherra er heimilt að stytta áður ákveðinn frest eða fella hann niður ef honum þykir sýnt að viðleitni viðskiptabankans til úrbóta muni ekki bera árangur.

46. gr.

Bú viðskiptabanka verður ekki tekið til gjaldþrotaskipta að hætti III. kafla gjaldþrotalaga.

Slíta ber viðskiptabanka í eftirtöldum tilvikum:

- a) ef ráðherra synjar viðskiptabanka um frest að hætti 5. mgr. 45. gr. eða frestur

samkvæmt því ákvæði er á enda, án þess að bankanum hafi tekist að auka eigið fé fram yfir lágmark samkvæmt 36. gr.,

- b) ef skylt er að slíta hlutafélagsbanka samkvæmt lögum um hlutafélög eða samþykktum félagsins,
- c) ef hluthafafundur ákveður að slíta hlutafélagsbanka,
- d) ef Alþingi ákveður að ríkisviðskiptabanka verði slitið.

Í þeim tilvikum, sem getið er í b-, c- og d-liðum 2. mgr., skal bankaeftirlitið samkvæmt beiðni ráðherra afla reikningsuppgjörs skoðunarmanna hlutaðeigandi viðskiptabanka á sama hátt og samkvæmt 2. mgr. 45. gr. og afhenda það ráðherra ásamt álitsgerð sinni um það hvort eignir viðskiptabankans hrökkvi fyrir skuldum hans.

47. gr.

Pegar skylt er að slíta viðskiptabanka samkvæmt a-lið 2. mgr. 46. gr. eða fram kemur af álitsgerð bankaeftirlitsins í tilvikum, sem eiga undir b-, c- eða d-lið sama ákvæðis, að óvíst sé að eignir viðskiptabankans hrökkvi til greiðslu skulda hans, skal ráðherra senda skiptaráðanda á varnarþingi viðskiptabankans kröfu um að bú viðskiptabankans verði tekið til gjaldþrotaskipta. Eru ákvæði 2. tl. 13. gr. gjaldþrotalaga ekki því til fyrirstöðu að slíkt sé gert varðandi ríkisviðskiptabanka.

Pegar skylt er að slíta viðskiptabanka samkvæmt b-, c- eða d-liðum 2. mgr. 46. gr. og bankaeftirlitið telur sýnt, að eignir hans hrökkvi fyrir skuldum, skal ráðherra senda skiptaráðanda á varnarþingi viðskiptabankans kröfu um að bú hans verði tekið til skipta til slíta á viðskiptabankanum.

Er skiptaráðandi hefur kannað, hvort fullnægt sé skilyrðum 46. gr. fyrir kröfunni, skal hann kveða upp úrskurð um hvort orðið skuli við henni.

Pegar er úrskurður um töku bús viðskiptabanka til skipta er genginn skal skiptaráðandi auglýsa skiptin í Lögbirtingablaði með þeim hætti, sem fyrir er mælt í 3. tl. 19. gr. gjaldþrotalaga og skal í auglýsingunni tekið fram hvort búið sé tekið til skipta að hætti 1. eða 2. mgr.

48. gr.

Leiði ekki annað af ákvæðum þessara laga skulu um skipti á búi viðskiptabanka gilda ákvæði IV.—XIX. kafla gjaldþrotalaga eftir því sem við á að því undanteknu að ákvæði VIII. kafla þeirra gilda ekki um skipti sem komin eru til samkvæmt 2. mgr. 47. gr.

Pegar ákvæði gjaldþrotalaga, sem vísað er til í 1. mgr., miða réttaráhrif við frestdag skal jafngilda þeim degi við skipti á búi viðskiptabanka sá dagur sem ráðherra hefur veitt frest að hætti 5. mgr. 45. gr., en sé slíkur frestur ekki undanfari skipta skal miðað við þann dag sem skiptaráðanda berst krafa ráðherra samkvæmt 1. eða 2. mgr. 47. gr.

49. gr.

Pegar skipt er búi ríkisviðskiptabanka skal viðskiptaráðherra njóta sömu heimilda til að sækja skiptafundi og til að halda þar uppi mótmælum eða gera kröfur og lánardrottinn sem fer með viðurkennda kröfu í búið.

50. gr.

Samruni hlutafélagsbanka, hvort sem er innbyrðis eða við aðrar innlánsstofnanir, má því aðeins fara fram að fengið sé leyfi ráðherra. Að öðru leyti gilda um samrunann ákvæði laga um hlutafélög eftir því sem við getur átt.

Hlutafélagsbanka, sem slitið er vegna samruna við annan hlutafélagsbanka eða aðra innlánsstofnun, er eigi skylt að gefa út innköllun til lánardrottna eða halda eignum sínum aðgreindum samkvæmt ákvæðum laga um hlutafélög.

Ríkisviðskiptabönkum er því aðeins heimilt að yfirtaka starfsemi annarra innlánsstofnana að fengið sé leyfi ráðherra.

IX. KAFLI

Tryggingarsjóður viðskiptabanka.

51. gr.

Tryggingarsjóður viðskiptabanka er sjálfstæð stofnun í eigu ríkisins með sérstakan fjárhag og hefur það markmið að tryggja full skil á innlánsfé þegar skipti á búi viðskiptabanka ber að samkvæmt 1. mgr. 47. gr. Stefnt skal að því að heildareign tryggingarsjóðs nái 1% af heildarinnlánnum viðskiptamanna bankanna á innlánsreikningum. Í þessu skyni skal hver viðskiptabanki greiða eigi síðar en 1. mars ár hvert gjald til tryggingarsjóðs er nemi allt að 0,15% af heildarinnlánnum samkvæmt nánari ákvörðun ráðherra.

Yfirstjórn tryggingarsjóðs er í höndum viðskiptaráðherra og skal hann setja nánari ákvæði um sjóðinn í reglugerð, s. s. um skipan stjórnar og verksvið hennar, ávöxtun á fé sjóðsins og tilhögun greiðslna úr sjóðnum er tryggi eigendum innlánsfjár sem skjótasta endurgreiðslu innlána þegar úrskurður um töku bús viðskiptabanka til skipta er genginn.

X. KAFLI

Refsiákvæði.

52. gr.

Um mál út af brotum á lögum þessum fer að hætti opinberra mála.

Fyrir brot á lögum þessum skal refsa með sektum eða varðhaldi liggi ekki þyngri refsing við broti samkvæmt öðrum lögum.

XI. KAFLI

Gildistaka o. fl.

53. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1986.

Ákvæði VI. kafla um ársreikning taka gildi fyrir það reikningsár sem hefst á árinu 1985. Ákvæði 2. másl. 2. mgr. 11. gr. tekur til þeirra sem ráðnir eru bankastjórar eftir gildistöku laga þessara. Ákvæði 1. mgr. 12. gr. skulu eigi skerða eftirlaun þeirra sem gegna stöðu bankastjóra sem föstu aðalstarfi við gildistöku laganna.

54. gr.

Viðskiptabankar, sem stofnaðir eru fyrir gildistöku laga þessara, og bankar, sem verða stofnaðir með samruna þessara banka, skulu koma eigin fé í það horf, sem áskilið er samkvæmt 36. gr., innan fimm ára frá gildistöku laga þessara.

Hlutfé hlutafélagsbanka, sem stofnaðir eru fyrir gildistöku laga þessara, og banka, sem stofnaðir verða með samruna þessara banka, skal hafa náð því lágmarki, sem ákveðið er í 2. mgr. 5. gr., innan fimm ára frá gildistöku laga þessara.

55. gr.

Innan árs frá gildistöku laga þessara skal ráðherra gefa út reglugerð er hafi að geyma nánari ákvæði um starfsemi ríkisviðskiptabanka. Leita skal tillagna ríkisviðskiptabankanna og umsagnar bankaeftirlitsins áður en reglugerðin er sett.

Samþykktir hlutafélagsbanka skulu staðfestar af ráðherra að fenginni umsögn banka-

eftirlitsins. Hlutfélagsbankar, sem stofnaðir eru fyrir gildistöku laga þessara, skulu breyta samþykktum sínum til samræmis við ákvæði laganna á fyrsta aðalfundi eftir gildistöku þeirra.

56. gr.

Við gildistöku laga þessara falla úr gildi eftirtalin lög og lagaákvæði:

- a) Lög nr. 11/1961 um Landsbanka Íslands, sbr. lög nr. 35/1983 um breyting á þeim lögum,
- b) lög nr. 12/1961 um Útvegsbanka Íslands, sbr. lög nr. 37/1983 um breyting á þeim lögum,
- c) lög nr. 34/1957 um Útvegsbanka Íslands,
- d) lög nr. 28/1976 um Búnaðarbanka Íslands, sbr. lög nr. 39/1983 og 89/1984 um breyting á þeim lögum,
- e) lög nr. 113/1951 um stofnun og rekstur Iðnaðarbanka Íslands h/f, sbr. lög nr. 31/1963, 59/1984 og 88/1984 um breyting á þeim lögum,
- f) lög nr. 46/1960 um Verslunarbanka Íslands h/f, sbr. lög nr. 93/1973,
- g) lög nr. 46/1962 um Samvinnubanka Íslands h/f,
- h) lög nr. 71/1970 um Alþýðubankann h.f.,
- i) ákvæði 11. gr. laga nr. 63/1979 um skipan gjaldeyris- og viðskiptamála,
- j) lög nr. 51/1905 um heimild fyrir Íslandsbanka til að gefa út bankavaxtabréf sem hljóða upp á handhafa,
- k) lög nr. 6/1921 um seðlaútgáfu Íslandsbanka, hlutfjáráuka o. fl.,
 - l) lög nr. 62/1928 um hlunnindi fyrir lánsfélag,
- m) lög nr. 31/1930 um sveitabanka,
- n) lög nr. 49/1931 um Ríkisveðbanka Íslands,
- o) lög nr. 51/1932 um hlunnindi fyrir annars veðréttar fasteignalánafélög.

Ákvæði til bráðabirgða.

I.

Við gildistöku laga þessara starfa þrír ríkisviðskiptabankar, Landsbanki Íslands, Útvegsbanki Íslands og Búnaðarbanki Íslands. Enn fremur starfa fjórir hlutfélagsbankar, Iðnaðarbanki Íslands h/f, Verslunarbanki Íslands h/f, Samvinnubanki Íslands h/f og Alþýðubankinn h.f.

II.

Við gildistöku laga þessara skal Alþingi kjósa fimm menn í bankaráð hvers ríkisviðskiptabanka og jafnmarga til vara. Frá sama tíma fellur niður umboð þeirra er þá sitja í bankaráðum ríkisviðskiptabanka.

III.

Við gildistöku laga þessara skal Alþingi kjósa tvo þskoðunarmenn fyrir hvern ríkisviðskiptabanka. Frá sama tíma fellur niður umboð þeirra enðurskoðenda er síðast voru kjörnir af Alþingi.

IV.

Innan eins mánaðar frá gildistöku laga þessara skal viðskiptaráðherra setja reglugerð um Tryggingarsjóð viðskiptabanka. Ráðherra er heimilt að fela Seðlabanka Íslands vörslu sjóðsins.